

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ένας Εύζωνος του 1912 απαντά
στην πλαστογραφία της Ιστορίας

Ερωτήματα, ψευδείς πληροφορίες και λανθασμένα συμπεράσματα τόσο για την ταυτότητα και τα αισθήματα των Θεσσαλονικέων όσα και για τα πραγματικά γεγονότα κατά την Απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης το 1912 διέσπειραν μετά από έναν αιώνα ορισμένα συνέδρια, άρθρα και δημοσιεύματα για τα 100 Χρόνια 1912-2012.

Πολλοί Μακεδόνες, λοιπόν, μας παρακαλούν να αποκαταστήσουμε την ιστορική Αλήθεια και να απαντήσουμε σ' αυτές τις αήθεις αναλήθειες. Απάντησή μας είναι η ακίβδηλη Ιστορία όπως προκύπτει από το επιστημονικό μας έργο.

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, τιμώντας την εθνική επέτειο εφέτος, αφιέρωσε δεκαεπτά επιστημονικές μελέτες της, παρουσιάζει στη Θεσσαλονίκη και σε όλη τη Μακεδονία την έκθεσή της *Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι βήμα-βήμα σε εικόνες*, διένειμε δωρεάν χιλιάδες ενημερωτικά έντυπά της, οργάνωσε οκτώ –εν εξελίξει ακόμη– επιστημονικές διαλέξεις και οργώνει με ομιλίες όλη τη Μακεδονία. Η αίθουσά της παραμένει ανέκαθεν χώρος Ανοικτού Διαλόγου όπου είναι ευπρόσδεκτες όλες οι απόψεις, ακόμη και οι πιο έωλες, αλλά εκεί τον Ανοικτό Διάλογο αποφεύγουν όλοι όσοι υποστηρίζουν ψευδείς πληροφορίες και λανθασμένα συμπεράσματα διότι γνωρίζουν ότι θα λάβουν επί τόπου την απάντησή. Και δεν αντέχουν.

Ωστόσο, το αίτημα των Μακεδόνων άκουσε ο Μιλτιάδης Γ. Λιδωρίκης και έρχεται από το παρελθόν για να απαντήσει αυθεντικά στο σκοτεινό παρόν.

Τον Οκτώβριο του 1912 ήταν Εύζωνος πολεμιστής της Πρώτης Γραμμής. Εισήλθε μεταξύ των πρώτων στη Θεσσαλονίκη και μοιράστηκε τότε τα αυθεντικά αισθήματα των Θεσσαλονικέων.

Το 1914 κυκλοφόρησε στην Αθήνα, από τις εκδόσεις Φέξη, το βιβλίο του *Πολεμικαί Εντυπώσεις Ευζώνου* όπου περιγράφει όσα ο ίδιος έζησε πριν δύο μόλις χρόνια, την 26η και την 27η Οκτωβρίου 1912, στην περιπόθητη πόλη.

Στη συνέχεια διαβιβάζονται το εξώφυλλο του βιβλίου, η εικόνα του Ευζώνου Μ. Γ. Λιδωρίκη και η περιγραφή του στις σελ. 81-83.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Θεσσαλονίκη, 20 Νοεμβρίου 2012

9/6
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ
1912—1913

ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ Γ. ΛΙΔΩΡΙΚΗ

ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΥΖΩΝΟΥ

20 Σεπτεμβρίου 1912 — 20 Μαρτίου 1913

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

1914

M. Lidorikis, a volunteer corporal of the "Evzonis"

Ταῦτα συνέβησαν τὸ ἀπόγευμα τῆς 25ης 8)δρίου. Τὴν 26ην τὸ πρωί, μόλις ἐπέστρεψεν ὁ ἀρχηγός μας ἐκ Τορκίν, ὅπου εἶχε μεταβῆ μετὰ τῶν ἐκ Θεσσαλονίκης ἀπεσταλμένων τὴν προηγουμένην, ἐξεκινήσαμεν διὰ Θεσσαλονίκην, διέβημεν δὲ τὸν Γαλλικὸν ποταμὸν βρεχόμενοι μέχρι γονάτων.

Μόλις ἀπεμακρύνθημεν τοῦ ποταμοῦ, οἱ ἐξωθεῖ τῆς Θεσσαλονίκης Τούρκοι ἐπετέθησαν ἐναντίον τοῦ ὑπὸ τὸν ἀνθυπὼταρχον Ἰ. Ράλλην οὐλαμαῦ, ἐκτελοῦντος ἀναγνώρισιν. Ἡ ἐπίθεσις

αὕτη μᾶς ἔκαμε ν' ἀνοιχθῶμεν, ἔτοιμοι πρὸς μάχην καὶ κατόπιν νὰ προχωρήσωμεν ἀποφασιστικοί. Δὲν εἶχομεν ὅμως βαδίσει παρὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας καὶ ἀγγελιαφόρος τοῦ Στρατηγείου ἀνήγγειλεν εἰς ἡμᾶς ὅτι ἡ πόλις παρεδόθη. Ἡ εὐτυχὴς αὕτη εἰδησις συνωδεύετο καὶ μὲ τὴν διαταγὴν νὰ προχωρήσωμεν διὰ νὰ καταλάβωμεν τὴν πόλιν μένοντες τὴν νύκτα ἔξωθεν αὐτῆς.

Καταλασπωμένοι, ἀϋπνοὶ, βρεγμένοι ἀπὸ τὴν τελματώδη ὑγρασίαν, ἐχαιρετίσαμεν τὴν ἔνδοξον αὐγὴν τῆς 27ης 8)δρίου 1912.

Προτοῦ ἀκόμη προφθάσωμεν νὰ συνέλθωμεν ὀλίγον, εὐρέθημεν περικυκλωμένοι ἀπὸ τοὺς κητοίκους τῆς Θεσσαλονίκης. Μὲ τὰ ξημερώματα, ἀστραπιαῶς διεδόθη εἰς τὴν πόλιν ὅτι μίαν ὥραν ἔξωθεν αὐτῆς διενυκτέρευσεν Ἑλληνικὸς στρατὸς.

Τότε ὅλοι ἔσπευσαν πρὸς αὐτόν, ὅπως καὶ ἂν εὐρέθησαν. Μισοενδεδυμένοι, ἀσκεπεῖς, μὲ παντοῦφλες, ἀπλυτοὶ, τρελλοὶ ἀπὸ χαρὰν, ἦλθαν εἰς τὸν καταυλισμὸν μας καὶ ἐναγκαλιζόμενοι ἡμᾶς ἐφώναζαν :

—Χριστὸς Ἀνέστη ! Καλῶς ἦλθατε, ἀδελφια τῆς ποθητῆς ἐλευθερίας ! Ζήτω ἡ ἐλευθερία ! Ζήτω ὁ γενναῖος Ἑλληνικὸς Στρατὸς ! Ὁ Βασιληᾶς ! Ὁ Διάδοχος ! Ὁ Βενιζέλος !

Ἐν διαστήματι μιᾶς ὥρας ὁ χῶρος τοῦ καταυλισμοῦ μας ἐπληρώθη ἀπὸ χιλιάδας ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

Ἀμαξοὶ, κάρρα, μεταγωγικά, ἵπποι, ὄνοι μετέφεραν διαρκῶς ἐνθουσιώδη κόσμον.

Ἀλληλοσπρωχνόμενοι καὶ στοιβαζόμενοι γύρω μας δὲν μᾶς ἄφιναν νὰ κινηθῶμεν.

Ἦτο ἀδύνατον νὰ προφέρωμεν μίαν λέξιν, χωρὶς αὐτὴ νὰ προκαλέσῃ τὰς ζητωκραυγὰς τοῦ ἐλονέν αὐξανομένου πλήθους.

Ἐπιστήμονες, ἔμποροι, πολῖται πάσης τάξεως καὶ θέσεως, πλούσιοι, πτωχοί, θαυμαστικῶς μᾶς παρετήρουν.

Τὸ κουρασμένο τουφέκι μας, ὁ λασπωμένος ντουλαμᾶς, ἡ ρυπαρὰ βλαχόκαλτσα, τὰ τρυπημένα τσαρούχια, τὸ βρεγμένον φέσι μας, ἀπετέλουν ἀντικείμενα θείου καὶ ἱεροῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Οἱ ἄνδρες τῶν δύο εὐζωνικῶν ταγμάτων τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦσαν ἱεροὶ διὰ τοὺς Θεσσαλονικεῖς. Αἱ σημαῖαι μας περιεκυκλώθησαν παρ' αὐτῶν καὶ ἐξεδιπλώθησαν χωρὶς καὶ νὰ ἐρωτηθῶμεν.

Ρίγος κατέλαβε τοὺς πάντας. Συγκίνησις παραλύουσα κάθε δύναμιν ἐδούθανε πρὸς στιγμὴν ὄλους ἀποκαλυφθέντας καὶ γονυπετήσαντας.

Κατόπιν ὅμως τὰ «Ζήτω» καὶ αἱ φωναὶ ἐδόνησαν τὸν ἀέρα.

Ὑπερήφανοι ἠτένιζαν οἱ ἐλεύθεροι πλέον Ἕλληγες τὰ τέκνα τῆς μητρὸς των καὶ κλαίοντες ἐφώναζαν :

—Νὰ μᾶς ζήσετε ! Ἐμπρός, ὄλοι μαζί, πᾶμε στὴν πόλι μας! Σᾶς περιμένουν ! Ἐμπρός !

Ἡ ἐπίσημος εἴσοδος μας εἰς τὴν πόλιν εἶχε προσδιορισθῆ διὰ τὴν 2αν μ. μ.

Ἀπὸ τοῦ καταυλισμοῦ μας μέχρι τοῦ Διοικητηρίου, καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τοὺς στρατώνας, ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ὥρας, ἐβαδίζομεν ἀποθεωτικῶς.

Κυριολεκτικῶς ἀλλόφρονες ἀπὸ ἐνθουσιασμόν οἱ κάτοικοι, ἐζητωκραύγαζαν, ἐφώναζαν, ἐτραγουδοῦσαν Μακεδονικὰ τραγούδια.

Ἀπὸ τοὺς ἐξώστας, τὰ παράθυρα, τὰς στέγας, τὰ ἱκριώματα τῶν κτιρίων, ἐρρίπτοντο ἀνθοδέσμαι, κουφέτα, περιστέρια, κορδέλλαι λευκαὶ καὶ γαλάζιαι. Ἦτο ἀδύνατον ἐλευθέρως νὰ βαδίσωμεν εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν. Ὅλοι ἤθελαν νὰ βαδίσουν κοντὰ μας, ὄλοι κάτι νὰ μᾶς ρωτήσουν, ὄλοι νὰ μᾶς δώσουν τὸ χέρι.

Χειροκροτήματα, ἄσματα, εὐχαὶ ἐξάλλου καὶ φρενιτιώδους ἐνθουσιασμοῦ, ἐκφράσεις προδίδουσαι συναισθήματα ἱεροῦ πατριωτισμοῦ, τρελλαὶ καὶ ζωηρότεραι κάθε φυσικοῦ αἰσθήματος κινήσεις τῶν χειρῶν, μᾶς συνώδευαν καὶ μᾶς παρηκολούθουν.

Οἱ σαλπικταὶ μας ἦτο ἀδύνατον νὰ σαλπίσουν ἀπὸ τὰς ζητωκραυγὰς τοῦ κόσμου καὶ τὸν συνωστισμόν ποῦ ἐγένετο γύρω των.